

Een verontwaardigde feministe uit Azië spreekt

Op een infodag over internationale solidariteit van Blokbuster en SAF op 6 december in Antwerpen sprak ANDLEEB HAIDER over vrouwenrechten in Azië. Hieronder een vertaling van haar toespraak. Ook is Andleeb steeds bereid tot het beantwoorden van vragen en opmerkingen.

“Ik wil jullie bedanken om hier te mogen spreken. We komen samen op voor rechtvaardigheid en kunnen daarbij veel van elkaar leren. De verandering waarvoor we opkomen, kan niet op lokaal of regionaal vlak bekomen worden. Onze strijd is internationaal. Geen enkele samenleving verandert immers in isolement. Het probleem is globaal, het antwoord moet dat ook zijn. Daarom is het ook belangrijk dat we leren van bewegingen voor sociale rechtvaardigheid, revolutionaire strijdbeweging en individuele initiatieven in andere regio's.

“We zijn hier vandaag om onze solidariteit met vluchtelingen te betuigen, met de onderdrukten en al wie opkomt tegen oorlog, uitbuiting en armoede. We eisen dat de middelen van de aarde toekomen aan de mensen op deze aarde. Dat deze middelen niet gemonopoliseerd worden, dat ze niet gebruikt worden tegen koste van andere mensen. We eisen rechten voor vluchtelingen, rechten voor werkenden en rechten voor vrouwen doorheen de wereld en vrouwen in Azië en Zuid-Azië in het bijzonder.

“Als er in Azië iets opvalt, dan is het de universaliteit van uitbuiting, misbruik, martelingen, waanzin, arrogantie, corruptie en dictaturen. Dit heeft een algemene naam: kapitalisme. Er zijn daarbinnen natuurlijk veel specifieke elementen voor elke regio of elk land. We moeten die specifieke realiteiten begrijpen om er ook gemeenschappelijke elementen in te herkennen. Dit is zeker het geval in Azië waar er een grote diversiteit is waardoor het bijna onmogelijk is om er algemene verklaringen over te doen. Er zijn veel culturen, subculturen, etnische realiteiten, religies, sekten, kasten, politieke stelsels en socio-culturele uitdrukkingen in Centraal-Azië, Oost-Azië, Noord-Azië, Zuid-Azië, Zuidoost-Azië en Westelijk Azië dat algemeen bekend staat als het Midden-Oosten. Een overzicht van de landen in Azië maakt de omvang en verscheidenheid duidelijk: Afghanistan, Armenië, Azerbeidjan, Bahrein, Bangladesh, Bhutan, Brunei, Birma, Cambodja, China, Oost-Timor, Georgië, India, Indonesië, Iran, Irak, Israël, Japan, Jordanië, Kazachstan, Koeweit, Laos, Libanon, Maleisië, Maldiven, Mongolië, Nepal en vele anderen.

“Het tijdperk van de kolonisatie en de daaropvolgende uitbuiting, misbruik, dominantie en meedogenloze massamoorden speelde een belangrijke rol. De kolonisatie was een gevolg van het opkomende kapitalisme dat rijkdom accumuleerde in handen van een kleine minderheid terwijl de rest van de mensheid wordt uitge-

buit. Het kapitalisme botste op zijn eigen grenzen, wat leidde tot de twee wereldoorlogen. Volgens een schatting kwamen er in de vorige eeuw 100 miljoen mensen om bij oorlogen. Er is veel gezegd over hoe de Koude Oorlog leidde tot het vestigen van vreselijke dictaturen en het onderwerpen van inheemse culturen en bewegingen, onder meer door misbruik van religie in Azië.

“Vrouwen in Azië waren steeds het stille slachtoffer. Terwijl mannen oorlogen uitvochten en elkaar als vijanden bekampten om winsten veilig te stellen, waarbij ze nite aarzelden om religies te misbruiken en arrogantie te institutionaliseren, ondergingen vrouwen de gevolgen hiervan in stilte. Dit was het bestendigen van de duisternis. Niet dat ik mannen als het kwaad wil voorstellen. Er waren tal van belangrijke mannen die tegen deze onderdrukking en uitbuiting ingingen. Denk maar aan profeten, soefi's, politieke activisten, revolutionairen, sociale werkers, filantropen, artiesten en dromers en al wie hier aanwezig is en samen opkomt voor de rechten van mensen waaronder vrouwenrechten. Er is een oorlog in de mensheid, niet tussen mannen en vrouwen maar tussen onderdrukkers en onderdrukten.

“Elke godsdienst vertrekt van pure lessen van mensheid en gelijkwaardigheid, maar de handelaars in religie gebruiken deze voor geld en macht. Dit is in alle godsdiensten het geval, of het nu moslims, christenen, hindoes, joden of boeddhisten zijn.

“Religieuze autoriteiten en orthodoxe interpretaties van godsdiensten gaan op een vreselijke wijze om met vrouwen in Azië. Dit gebeurt zowel in naam van het hindoeïsme, boeddhisme, christendom als islam, naast andere religies. Telkens weer wordt in de kaart van de onderdrukkers gespeeld. Alle misinterpretaties van alle godsdiensten in Azië plaatsen vrouwen in een specifieke positie in het gezin en de samenleving. Sommigen gaan daar heel ver in, zo werden vrouwen recent levend verbrand in Afghanistan

en werden ze onder de Taliban verplicht analfabeet gehouden. De 27-jarige Farkhunda Malikzada werd in maart 2015 in Afghanistan vermoord na valse beschuldigingen, haar moord leidde tot vrouwenprotest in het land. Begin november werd de jonge vrouw Rukhsana gestenigd door de Taliban. Godsdienst is in handen van de onderdrukkers. De onthoofding van het 9-jarige Hazara meisje Shukria toont aan dat het er niet toe doet of het om Daesh, Taliban of Al Qaeda gaat, het zijn allemaal vreselijke groeperingen die vrouwen en meisjes niet sparen van hun barbarij.

“In Pakistan zijn er de Hadood-wetten tegen vrouwen. In Saoedi-Arabië zijn er sterke beperkingen voor vrouwen, zo mogen ze niet met de wagen rijden. In Iran en Saoedi-Arabië hebben vrouwen geen eigen paspoort en mogen ze hun huis niet verlaten zonder begeleiding door hun vader, broer of man. Hetzelfde zien we onder het hindoeïsme in India of het christendom op de Filipijnen. Kortom, alle Aziatische godsdiensten zien vrouwen nog steeds louter als bron van seksuele bevrediging en bron van kwaad voor mannen. Dit kwaad moet volgens hen strikt aan banden gelegd worden.

“In het Midden-Oosten gingen vrouwen, zowel Koerden als christenen of jezidi's en sjiieten, al gebukt onder culturele, religieuze en etnische conflicten. Daar komt nu nog eens het brutale geweld van Daesh of Al Nusrah bij. Elke dag zijn er slachtoffers van verkrachting en moord. Nochtans haal ik zelf inspiratie bij twee rolmodellen uit het Midden-Oosten, bij twee grote vrouwen. De figuur Maria kwam niet alleen voor zichzelf op tegen de beschuldiging van overspel, ze verstopte zich evenmin achter mannen en ze doorbrak het taboe dat enkel mannen een belangrijke religieuze positie konden innemen. Ze was een bron van inspiratie voor haar zoon in de strijd tegen onrechtvaardigheid. Een tweede rolmodel is Zaynab, de kleindochter van de Mohammed, de profeet van de islam. Na de moord op haar familie en haar broers in Karbala sprak ze voor de tirannieke heerser van die tijd en zei ze dat de waarheid altijd zou overwinnen. Ik haal mijn moed om me tegen onrechtvaardigheid uit te spreken van Zaynab. Als godsdiensten bedoeld waren om vrouwen thuis op te sluiten en analfabeet te houden, dan waren er nooit voorbeelden als Maria of Zaynab geweest.

“Alle Aziatische samenlevingen zitten vast in oude tijden, in praktijken van discriminatie die onderdeel zijn van het patriarchaat. We zijn niet vergeten hoe de voeten van Chinese vrouwen werden vastgebonden, hoe de Geisha vrouwen in Japan werden misbruikt, wat er met kasteloze vrouwen in India gebeurt of de praktijk van sati waarbij weduwen levend verbrand worden met hun overlevende man, ... We kennen praktijken als ermoorden, het verkopen van vrouwen, het uithuwelijken van vrouwen in Pakistan, ... In de meeste Aziatische landen worden vrouwen veroordeeld tot een leven tussen vier muren in huis. Ze worden als minderwaardig gezien en moeten het mannelijke hoofd van het gezin gehoorzamen. In veel Aziatische samenlevingen is de geboorte van een meisje een vloek, veel meisjes worden gedood bij hun geboorte. Er is een traditie van mentale en fysieke martelingen en een geschiedenis van prostitutie, geweld binnen het

gezin, verkrachting en ermoorden. De culturele waarden worden gebruikt om vrouwen het zwijgen op te leggen. De intellectueel Amritya Sen heeft het over de vermiste vrouwen van Azië, hij schat dat er bijna 100 miljoen vrouwen in Azië nooit geleefd hebben omdat ze bij hun geboorte gedood werden.

“Op politiek vlak kende Azië de ergste dictaturen die mogelijk zijn. Het is goed dat er een opmars van democratie is in Azië, maar er zijn op zijn zachtst gezegd enorme beperkingen. In bijna het volledige Midden-Oosten zijn er nog steeds dynastieën aan de macht, in Iran heerst een religieuze dictatuur, in landen als Irak, Palestina, Syrië of Afghanistan is de staatsstructuur grotendeels verdwenen. Zowel onder democratie, dictatuur, autoritaire regimes of een mengeling hiervan worden vrouwen onderdrukt. De kapitalistische globalisering heeft vrouwen herleid tot een instrument voor de entertainmentindustrie terwijl tegelijk een meedogenloze concurrentiestrijd wordt verheerlijkt. Het onderwijs is een instrument voor de rijken. De prostitutie is toegenomen en werd geïnstitutionaliseerd in tal van nieuwe vormen.

Geen enkele Aziatisch land kent een volwaardige politieke vertegenwoordiging voor vrouwen. We weten dat politiek slechts een uitdrukking van de onderliggende economische werkelijkheid is. Het kapitalistische productiemodel is het centrale probleem dat ons verhindert om tot menselijke gelijkwaardigheid te komen.

“Nog een paar voorbeelden van geweld tegen vrouwen in Azië: in Pakistan sterven er jaarlijks 1000 vrouwen in ‘ermoorde’. Volgens

een Afghaanse mensenrechteninstelling, AIHRC, worden 21% van de ermoorden gepleegd door de man van het slachtoffer. Verkrachting is het vierde meest voorkomende misdrijf tegen vrouwen in India. Volgens een rapport zijn er duizenden Irakese en Syrische Koerden, sjiieten en jezidi vrouwen in handen van Daesh en zijn er dagelijks verkrachtingen. Vrouwen worden door ISIS soms voor 10 dollar verkocht als slaven. In Kasjmir zijn er volgens Human Rights Watch jaarlijks meer dan 500 gevallen van verkrachting en meer dan 1500 gevallen van geweld binnen het gezin. In Sri Lanka namen volgens een VN-studie 1,6% van alle mannen ooit deel aan een groepsverkrachting. In 96,5% van de gevallen werden de mannen niet vervolgd, 65,8% voelde zich niet schuldig of bezorgd en 64,9% ging over tot meer dan één verkrachting, in 11,1% van de gevallen hadden mannen vier of meer meisjes en vrouwen verkracht.

“We moeten samen, met mannen en vrouwen, ingaan tegen deze waanzin en terreur. Ik zal afsluiten met de stelling dat vrouwen in Azië veel woelige wateren doorzwommen hebben. Maar er zijn ook beelden van hoop. Er is een proces van verandering in Azië. Vrouwen voeren de strijd aan de kant van de revolutionairen, rebellen en hervormers.”